

Spis treści

I.	METODOLOGIA I REALIZACJA ANKIETY	2
II.	CHARAKTERYSTYKA RESPONDENTÓW	3
III.	OCENA WYBRANYCH ETAPÓW BUDŻETU OBYWATELSKIEGO	4
1.	Weryfikacja	4
2.	Ocena nowej metody głosowania	6
3.	Ocena wyników głosowania	7
4.	Promocja i wsparcie	8
5.	Ocena BO i składanie wniosków w kolejnej edycji	10
IV.	ZMIANY W BO.....	10
1.	Kwoty w budżecie obywatelskim	11
2.	Procedura składania i zakres wniosków	12
3.	Weryfikacja	13
4.	Głosowanie i realizacja	14
5.	Promocja.....	15
	ZAŁĄCZNIK NR 1. Kwestionariusz ankiety.....	17
	ZAŁĄCZNIK NR 2. Zmiany postulowane przez wnioskodawców	22

I. METODOLOGIA I REALIZACJA ANKIETY

W ramach ewaluacji Budżetu Obywatelskiego (BO) w 2016 roku przeprowadzono dwa badania opinii publicznej z wykorzystaniem ankiety elektronicznej. W niniejszym raporcie zaprezentowano odpowiedzi zebrane od wnioskodawców. Osobne opracowanie przedstawia opinie pozostałych mieszkańców.

Ankiety elektroniczną prowadzono dziesięć dni, tj. od 3 do 13 listopada 2016 roku. W tym okresie kwestionariusz wypełniło 53 respondentów. Informacje o możliwości wypełnienia ankiety elektronicznej były rozpowszechniane za pośrednictwem:

- maili wysyłanych bezpośrednio do autorów zadań złożonych w 2016 roku
- oficjalnego profilu gdyńskiego Budżetu Obywatelskiego na Facebooku.

Kwestionariusz ankiety dla głosujących składał się z dwudziestu dwóch pytań dotyczących Budżetu Obywatelskiego oraz trzech pytań metryczkowych (płeć, wiek, wykształcenie). Formularz ankiety został dołączony do raportu w załączniku.

Większość pytań w kwestionariuszu ankiety miała charakter zamknięty – respondenci byli proszeni o wybór jednej lub większej liczby zaproponowanych odpowiedzi. Wyjątkiem były m.in. pytania o propozycje zmian w kolejnych edycjach czy o dodatkowe opinie. W tym przypadku zależało nam na umożliwieniu badanym swobodnego przedstawienia stanowisk bez sugerowania żadnych rozwiązań.

Rozkład odpowiedzi na pytania zamknięte przedstawiono w raporcie na wykresach bądź w tabelach. W przypadku odpowiedzi na pytania otwarte konieczna była dodatkowa analiza jakościowa. W jej wyniku wypowiedzi respondentów podzielono według kategorii tematycznych, dzięki czemu możliwe stało się przedstawienie poparcia, jakim cieszyły się poszczególne sugestie. Zdarzały się odpowiedzi jednostkowe, które trudno było w ten sposób potraktować. Na potrzeby raportu zostały zakwalifikowane jako „inne” lub „pozostałe”. Mimo, że każdą z uwag można było omówić w niniejszym opracowaniu, to wszystkie zostały przemyślane w trakcie ewaluacji.

Ewaluacja BO w 2016 roku

Przedstawione w dalszej części opracowania wyniki badania ankietowego stanowiły tylko część szerszej ewaluacji Budżetu Obywatelskiego w 2016 roku. Oprócz tego w miesiącach listopad-grudzień przeprowadzono:

- dwa spotkania z wnioskodawcami do Budżetu Obywatelskim,
- dwa spotkania z przedstawicielami rad dzielnic,
- dwa spotkania z osobami zajmującymi się weryfikacją wniosków (kierownikami wydziałów i jednostek oraz pracownikami „szeregowymi”),
- analizy danych zastanych (m.in. danych z głosowania),
- ewaluację wewnętrzną z pracownikami Laboratorium Innowacji Społecznych zajmujących się koordynacją BO w Gdyni.

W rezultacie wszystkich powyższych metod, udało się zebrać bogaty materiał pozwalający spojrzeć na założenia i przebieg BO w Gdyni z różnych perspektyw.

II. CHARAKTERYSTYKA RESPONDENTÓW

Ankiety wypełniły pięćdziesiąt trzy osoby (N=53), które złożyły wnioski do Budżetu Obywatelskiego w 2016 roku, czyli około 42 proc. wszystkich wnioskodawców¹. Wśród respondentów znalazło się siedemnaście kobiet oraz osiemnastu mężczyzn. Charakterystykę badanych ze względu na wiek i wykształcenie przedstawiają poniższe tabele.

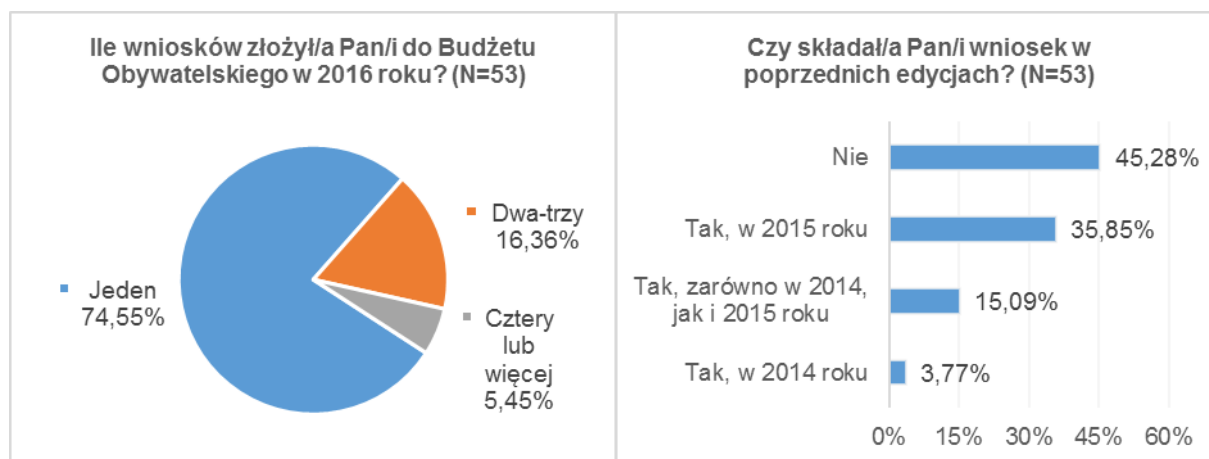
Tabela 1. Wiek respondentów (N=53).

Kategoria wiekowa	Liczba respondentów (N)	Udział procentowy respondentów
0-15 lat	0	0,00%
16-19 lat	1	1,82%
20-24 lat	2	3,64%
25-28 lat	3	5,45%
29-36 lat	19	34,55%
37-48 lat	13	23,64%
49-60 lat	8	14,55%
61-75 lat	6	10,91%
pow. 76 lat	1	1,82%

Tabela 2. Wykształcenie respondentów (N=53).

Wykształcenie	Liczba respondentów (N)	Udział procentowy respondentów
Podstawowe	0	0%
Gimnazjalne	1	2%
Zasadnicze zawodowe	0	0%
Średnie zawodowe	6	11%
Średnie ogólnokształcące	1	2%
Policealne	5	9%
Wyższe	40	73%

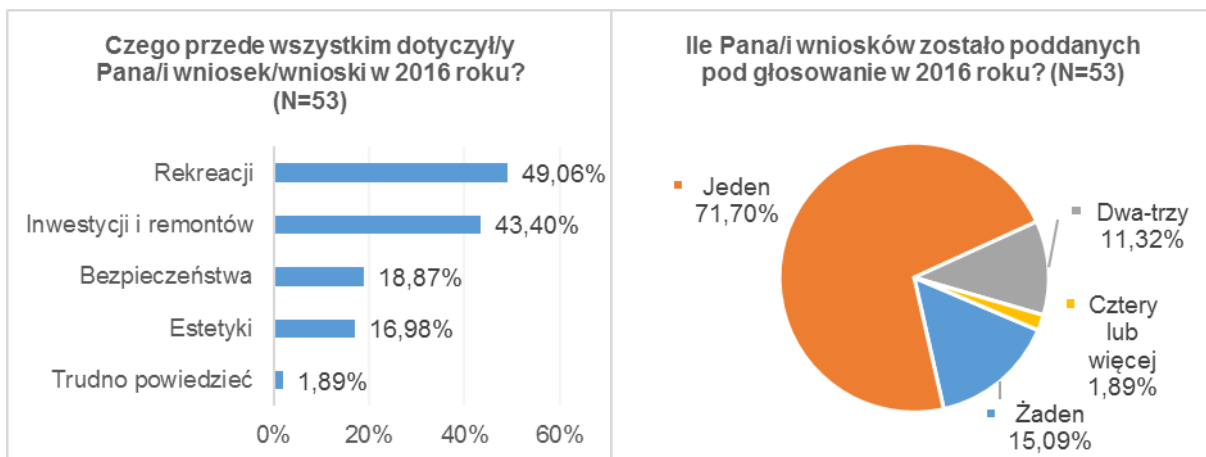
Trzy czwarte respondentów złożyło w 2016 roku jeden wniosek do Budżetu Obywatelskiego. Warto jednak zauważyć, że ponad połowa respondentów przygotowała projekty w co najmniej jednej z wcześniejszych edycji. Duża część badanych dysponowała więc dość sporym doświadczeniem i możliwością rozwoju gdyńskiego BO w dłuższym okresie.

W grupie respondentów znaleźli się przedstawiciele wszystkich czterech kategorii wniosków dopuszczonych w BO. Podobnie jak to miało miejsce w rzeczywistości², najwięcej osób złożyło projekty dotyczące rekreacji oraz inwestycji i remontów. Mniej było zainteresowanych bezpieczeństwem oraz estetyką. W przypadku większości autorów, co najmniej jeden wniosek przeszedł pozytywnie weryfikację.

¹ W raporcie pominięto dwa kwestionariusze wypełnione przez wnioskodawcę poprzedniej edycji oraz osobę, która wycofała swój wniosek. Tym respondentom zadano tylko ogólne pytania dotyczące Budżetu Obywatelskiego.

² Ze 183 wniosków złożonych do Budżetu Obywatelskiego w 2016 roku, 78 wniosków (42,6 proc.) dotyczyło inwestycji i remontów, 67 (36,6 proc.) rekreacji, 27 (14,75 proc.) estetyki, a 11 (6 proc.) bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

III. OCENA WYBRANYCH ETAPÓW BUDŻETU OBYWATELSKIEGO

W tej części raportu przedstawiamy opinie respondentów dotyczące głównych etapów Budżetu Obywatelskiego, w tym przede wszystkim weryfikacji, głosowania oraz promocji. Sekcję opracowania podsumowuje ogólna ocena autorów na temat realizacji BO w 2016 roku.

1. Weryfikacja

Zanim propozycje projektów zostaną poddane pod publiczne głosowanie muszą zostać pozytywnie ocenione zarówno z punktu widzenia formalnego, jak i pod kątem możliwości ich realizacji (w zgodzie z prawem, w trakcie jednego roku oraz w ramach dostępnych środków). Zgodnie z regulaminem BO³, wszystkie zmiany powinny być uzgadniane z autorami. Z tego względu bardzo ważną w całym przedsięwzięciu jest komunikacja pomiędzy przedstawicielami administracji publicznej a poszczególnymi wnioskodawcami.

Trzy czwarte autorów uczestniczących w badaniu miało kontakt z osobami odpowiedzialnymi za weryfikację ich wniosków. W większości przypadków komunikacja i współpraca była oceniana raczej lub bardzo dobrze (ponad 87 proc. wskazań), a negatywne oceny zdarzały się sporadycznie.

³ Określonym w uchwale Rady Miasta nr XVII/428/16 z dn. 9 marca oraz w zarządzeniach Prezydenta Miasta Gdyni.

Jeśli pojawiały się krytyczne komentarze, to wynikały one na ogół z niewystarczającego kontaktu. Niektórzy respondenci narzekali, że kontakt z pracownikami był bardzo ograniczony lub spóźniony, co przekładało się na problemy z przygotowaniem ostatecznej wersji składanych projektów. Odpowiedzi autorów pogrupowano według kilku kategorii zaprezentowanych w tabeli.

Tabela 3. Problemy w trakcie weryfikacji.

Kategoria	Liczba uwag (U)
• Brak kontaktu lub słaby kontakt z pracownikami wydziału	6
• Zbyt późna weryfikacja	4
• Zbyt wysoka wycena	4
• Brak uzasadnienia	3
• Problem z uzyskaniem zgody na wykorzystanie terenu przez autora	3
• Niedokładna weryfikacja	2
• Problem z przygotowaniem wyceny przez autora	2

W kilku przypadkach respondenci zwracali uwagę na to, że bardzo długo nie dostawali informacji od urzędników na temat wyników weryfikacji ich wniosków. Niektórzy autorzy poinformowali, że urzędnicy kontaktowali się z nimi w ostatniej chwili, przez co brakowało im czasu na wprowadzeniu przemyślanych poprawek. Rzadziej wskazywano na to, że próby kontaktu były nieskuteczne (np. nieodebrany mail) lub że wnioskodawcę potraktowano w mało przyjazny sposób.

Przykładowe uwagi z ankiet:

- *Bardzo długi czas oczekiwania na informację zwrotną (od końca kwietnia do połowy sierpnia). Gdy już przyszła informacja zwrotna - a zmieniała ona dość mocno projekt), została ona podana w atmosferze „mamy bardzo mało czasu, proszę się do jutra zdecydować”.*
- *Raczej nie, oprócz tego, że do ostatniej chwili nie miałam informacji, czy wniosek został zakwalifikowany.*
- *Brak kontaktu w momencie podjęcia decyzji o odrzuceniu wniosku, brak powiadomienia o odrzuceniu wniosku przed rozpoczęciem głosowania, pismo o odrzuceniu wniosku otrzymałem dopiero po głosowaniu.*
- *Ja już pomijam styl komunikacji pań (...). Znużone, poirytowane, że do nich tzw. petent dzwoni.*

Wśród innych trudności wymieniano przeprowadzenie weryfikacji w trakcie sezonu urlopowego przez osoby zastępujące właściwych pracowników. Odbiło się to na jakości przeprowadzonej weryfikacji.

Niektórzy autorzy sygnalizowali również problem z pozyskaniem zgody na wykonanie przedsięwzięcia w ramach BO na terenach nienależących do miasta, czy ustaleniem ostatecznych kosztów związanych z wyceną. Trudności te dotyczą raczej etapu związanego ze składaniem wniosków.

Rozwiązanie zaprezentowanych problemów z weryfikacją wymagałoby wprowadzenia kilku powiązanych ze sobą sposobów mających na celu przyspieszenie sprawdzenia propozycji zadań. Dzięki temu wydłużyłby się okres potrzebny na przygotowanie i przekazanie autorom uzasadnień decyzji wydziałów.

Jak można zauważyć w ankietach, część autorów ma poważne wątpliwości dotyczące wysokości wycen zadań zgłaszanych do Budżetu Obywatelskiego. Wyrażano podejrzenia dotyczące przeszacowania kosztów niektórych projektów.

Przykładowe uwagi z ankiet:

- Również wycena wzrosła w stosunku do wniosków z zeszłego roku o identycznym zakresie. Zakres i wyceny są przeszacowywane.
- Głównym problemem były nierealne (zawyżone) wskaźniki finansowe. Przez to projekty są nieefektywne ekonomicznie (duża część budżetu projektu jest przeznaczana na elementy, które mogą być wykonane taniej i bez szkody dla jakości projektu jako całości).

Widać więc, że wysokość wyceny wymaga znacznie większego wytłumaczenia w trakcie przygotowywania uzasadnień związanych z przyjęciem pod głosowanie propozycji mieszkańców bądź ich odrzuceniem.

2. Ocena nowej metody głosowania

Podobnie jak w ankiecie dla głosujących, także i wnioskodawców zapytaliśmy o ocenę metody głosowania wprowadzonej w 2016 roku. W tej edycji mieszkańcy nie tylko wskazywali popierane projekty (maksymalnie pięć), ale również szeregowali je od najbardziej do najmniej istotnych. Większość (blisko 80 proc.) respondentów oceniła oddanie głosu według nowych zasad jako raczej lub bardzo łatwe.

Oddanie głosu na stronie internetowej według zasad głosowania obowiązujących w tym roku było (N=53)

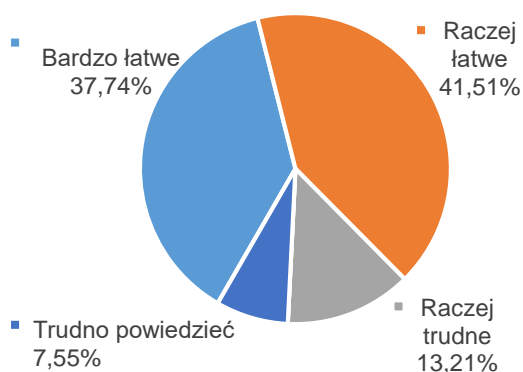

Tabela 4. Problemy związane z głosowaniem.

Kategoria	Liczba uwag (U)
Obsługa strony internetowej	16
Przypisywanie priorytetów (rangowanie)	9
Skomplikowane instrukcje	5
Problemy techniczne	4
Przejście do głosowania na „Przyjazną dzielnicę”	4
Inne	11

Wśród problemów najczęściej wymieniano te związane z obsługą strony internetowej. Po pierwsze, respondenci zwracali uwagę na to, że link odsyłający do głosowania został słabo wyeksponowany na głównej stronie oficjalnego serwisu Budżetu Obywatelskiego. Po drugie, zdaniem niektórych badanych obsługa aplikacji do głosowania była „nieintuicyjna”. Krytykowano przede wszystkim konieczność przechodzenia pomiędzy różnymi podstronami i wielokrotnego zatwierdzania różnych decyzji – związanych ze wskazaniem dzielnicy, wyboru projektów, a później przypisaniem im kolejności. Pojawiały się też sugestie, by w kolejnej edycji w ogóle zrezygnować z określenia ważności wniosków, a całe głosowanie maksymalnie uprościć.

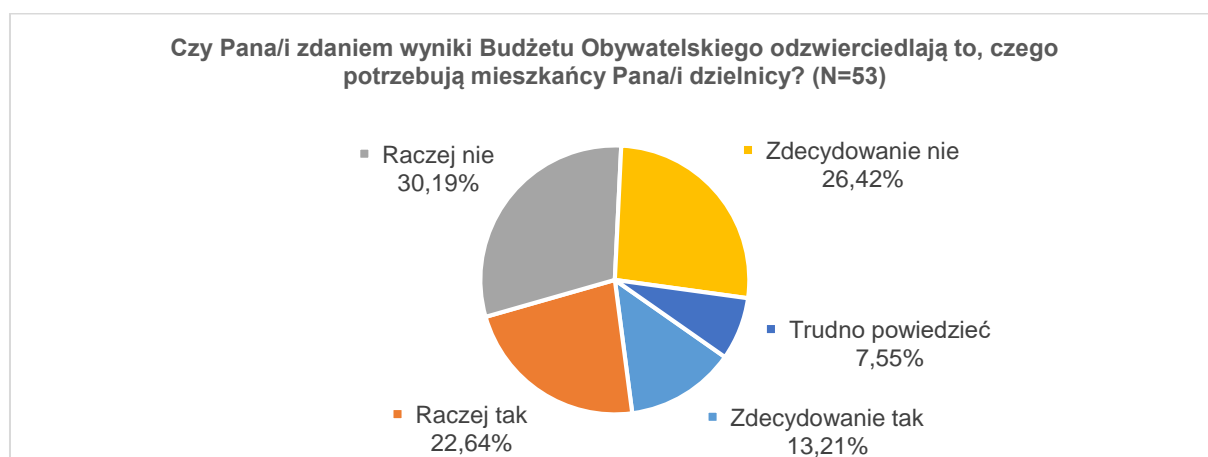
Sporadycznie zwracano uwagę na potrzebę lepszego sformułowania instrukcji czy zadbania o mniej awaryjne funkcjonowanie strony zwłaszcza w ostatnich godzinach głosowania, gdy strona miała wolniej działać.

Pojawiły się sugestie, by bardziej uwidocznic możliwość zagłosowania w konkursie Przyjazna Dzielnica. Przejście do tego głosowania było możliwe w edycji w 2016 roku dopiero po poparciu projektów w BO. W opinii niektórych autorów, część mieszkańców mogła nie zdawać sobie z tego sprawy i zrezygnowała z dalszego uczestnictwa na tym etapie bez głębszego wczytywania się w komunikaty umieszczone na stronie.

Wśród pozostałych uwag zgłaszano przede wszystkim indywidualne trudności w oddaniu głosu lub sugestie zmian dotyczące pozostałych etapów BO, w tym zasad głosowania (np. możliwości poparcia projektów tylko z jednej dzielnicy Gdyni). Do spraw tych wrócimy w kolejnych sekcjach raportu.

3. Ocena wyników głosowania

Autorzy dość krytycznie ocenili ostateczne wyniki w głosowaniu. Jedynie ok. 36 proc. wnioskodawców uczestniczących w badaniu uznało, że wyniki BO zdecydowanie lub raczej odzwierciedlają to, czego potrzebują mieszkańcy. Jest to wynik o 22 punkty procentowe gorszy niż w przypadku ankiety dla mieszkańców.

W ankiecie prosiliśmy o uzasadnienie opinii na temat oceny wyników BO, a przedstawione argumenty pogrupowano w tabeli:

Tabela 5. Uzasadnienie opinii na temat oceny wyników BO z perspektywy potrzeb mieszkańców dzielnic.

Kategoria	Liczba uwag (U)
Wyniki są zbieżne z potrzebami, ponieważ:	71
• To mieszkańcy decydują – wymyślają projekty oraz wybierają te, które zostaną zrealizowane	37
• Projekty odpowiadają na potrzeby mieszkańców	25
• Potrzeby w dzielnicach są duże, więc realizacja każdego pomysłu jest potrzebna	7
• Idea BO jest słuszna	2
Wyniki nie odpowiadają potrzebom, ponieważ:	147
• Na liście zwycięskich projektów dominują pomysły dotyczące terenów placówek oświatowych	63
• Projekty odpowiadają na potrzeby określonych grup, a nie całej dzielnicy	23
• Wygrywają głównie projekty dotyczące rekreacji	19

• Frekwencja w głosowaniu jest mała, a w głosowaniu nie wszystkie grupy się wypowiadają	13
• Zgłaszane projekty nie odnoszą się do istotnych potrzeb mieszkańców	14
• W głosowaniu wygrywają projekty z lepszą promocją, a nie bardziej potrzebne	10
• Wygrały mniej potrzebne projekty	5
SUMA	218

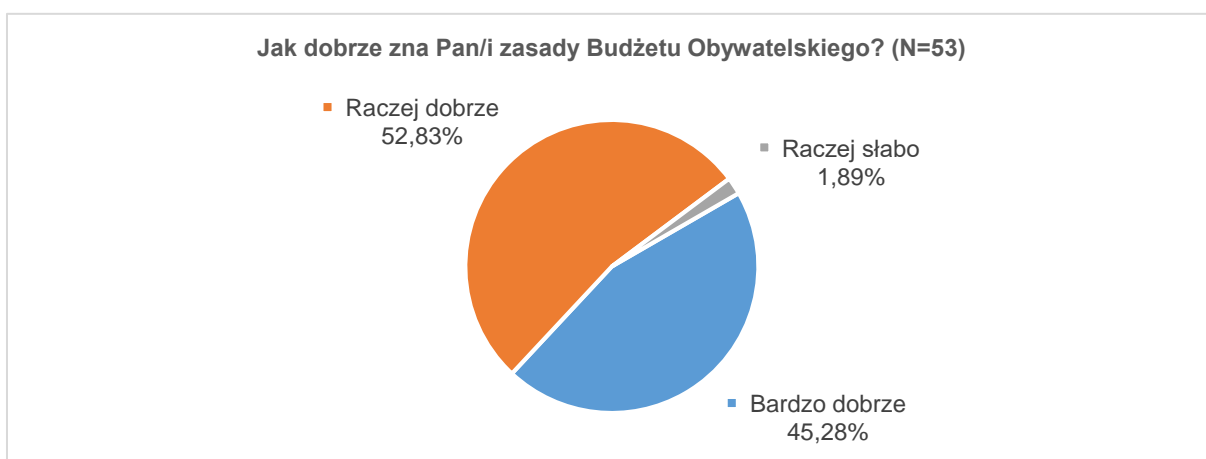
Osoby lepiej oceniające wyniki głosowania podkreślały przede wszystkim zalety samej idei BO oraz jej demokratycznego charakteru. Zgodnie z przedstawioną argumentacją, to mieszkańcy zgłaszają i wybierają projekty, więc można założyć, że wyniki odpowiadają potrzebom społeczności. Kilka osób napisało wręcz o tym, że w dzielnicach jest tak wiele różnych spraw do załatwienia, że wszystko jest potrzebne.

Autorzy bardziej krytycznie nastawieni do rezultatów głosowania nie podważali samej idei budżetu, ale wskazywali na problemy związane z jego przeprowadzeniem. Najczęściej podkreślano przy tej okazji rywalizacyjny charakter BO sprawiający, że wyniki więcej mówią o stopniu mobilizacji różnych grup mieszkańców niż o potrzebach społeczności. Pojawiały się opinie wskazujące na to, że wygrywają projekty najlepiej wypromowane czy też najbardziej atrakcyjne, a nie najbardziej istotne. To sprawność autorów decyduje o tym, ile osób poprze propozycję, stąd m.in. duży udział wśród zwycięzców projektów zlokalizowanych na terenach placówek oświatowych mogących liczyć na duże poparcie uczniów i ich rodziców.

Autorzy wskazywali również na wciąż niewystarczający poziom uczestnictwa i zaangażowania mieszkańców, co przekłada się zarówno na rodzaj składanych wniosków, jak i na wyniki.

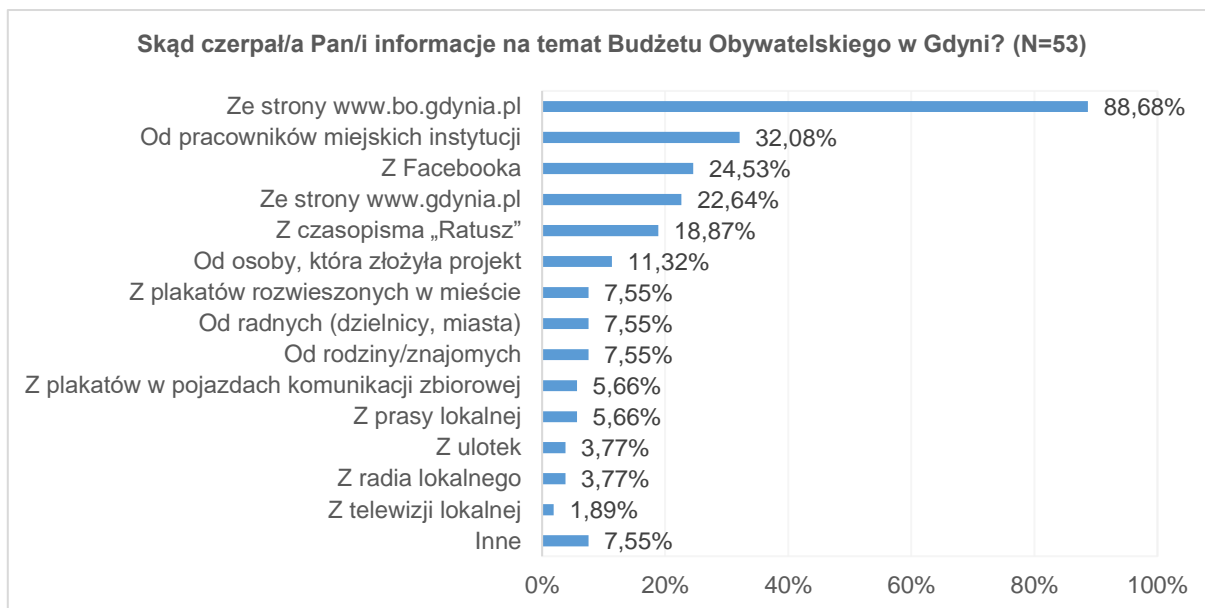
4. Promocja i wsparcie

Niemal wszyscy respondenci oceniali swój poziom wiedzy na temat Budżetu Obywatelskiego raczej albo bardzo dobrze. Tylko jedna osoba uznała, że dość słabo zna zasady całego procesu.

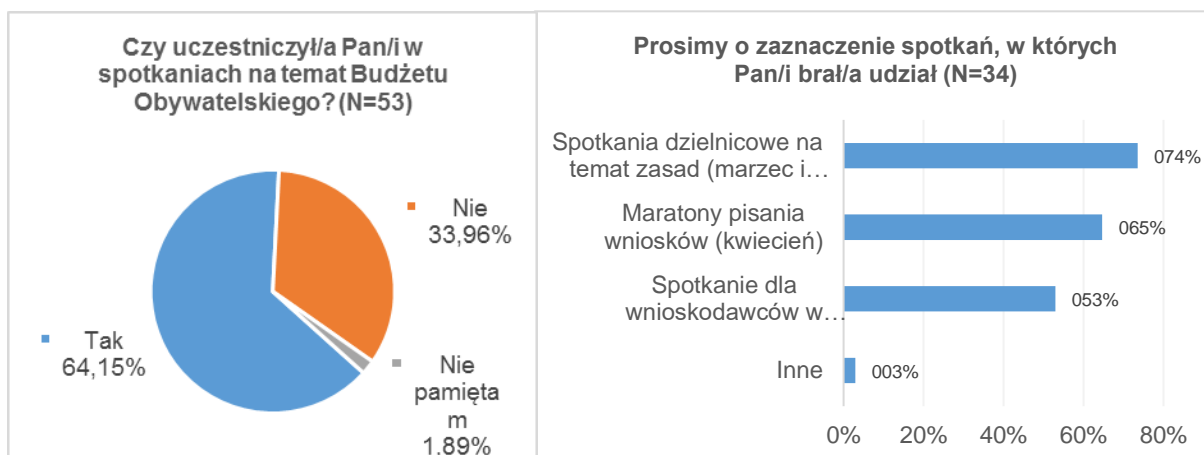

Podobnie jak w przypadku pozostałych głosujących, autorzy czerpali informacje o procesie przede wszystkim z internetu – zarówno z oficjalnych serwisów (BO i Miasta Gdyni), jak i z Facebooka. Autorzy częściej niż pozostali mieszkańcy kontaktowali się jednak z przedstawicielami różnych instytucji miejskich.

Dość spora grupa spośród wnioskodawców brała udział w różnego rodzaju spotkaniach informacyjnych i warsztatowych. Respondenci deklarowali uczestnictwo zwłaszcza na początkowym etapie BO, gdy omawiano zasady oraz pomagano w przygotowaniu wniosków.

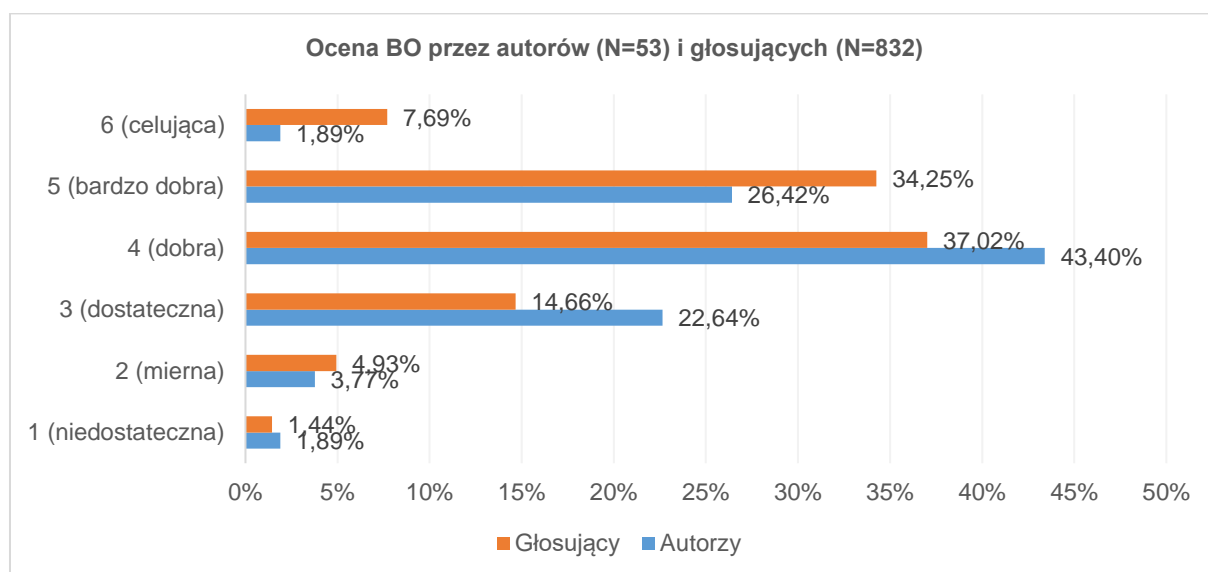
Osoby, które nie pojawiły się na żadnym spotkaniu najczęściej za powód podawały brak czasu lub nieodpowiedni termin. Znacznie rzadziej wskazywano na brak zainteresowania tego typu zebraniami czy brak wiedzy o możliwości rozmowy.

W związku z tym wydaje się wskazane, by nie tylko utrzymać podobne formy wsparcia, ale również rozwijać je w przyszłości dopasowując oczywiście terminy i miejsca spotkań do potrzeb potencjalnych wnioskodawców.

5. Ocena BO i składanie wniosków w kolejnej edycji

Autorzy ocenili edycję BO w 2016 roku nieco gorzej niż pozostali mieszkańcy. Średnia przyznanych ocen wyniosła 3,94. Z analizy ocen widać, że wnioskodawcy rzadziej niż pozostali mieszkańcy przyznawali oceny najlepsze (celujące i bardzo dobre), częściej zaś te znajdujące się bliżej środka skali (dobre i dostateczne).

Średnia ocen pozwala więc całemu Budżetowi przyznać – w skali szkolnej – „trójkę z plusem” lub „czwórkę z minusem”. Na taką ocenę z pewnością miały wpływ problemy przedstawione w tej części opracowania. Można mieć nadzieję, że po poprawieniu zasad oraz wprowadzeniu przynajmniej części sugerowanych rekomendacji sposób postrzegania BO ulegnie poprawie.

IV. ZMIANY W BO

Najwięcej miejsca w raporcie poświęcono zmianom w Budżecie Obywatelskim, które zaproponowali autorzy. W tej części uwzględniono nie tylko odpowiedzi na pytanie o sugestie modyfikacji, ale również dodatkowe opinie przedstawione w osobnym miejscu kwestionariusza elektronicznego. Na ogół bowiem respondenci wykorzystywali to pole by podzielić się dodatkowymi opiniami mającymi charakter kolejnych rekomendacji.

Wnioskodawcy w ankiecie najczęściej sugerowali zmiany odnoszące się do procedury składania i zakresu merytorycznego wniosków⁴. Rzadziej odnosili się do wysokości i podziału kwot, sposobu i zasad głosowania, jak również promocji. W dalszych podpunktach przedstawiono najważniejsze wnioski i postulaty płynące z ankiet.

⁴ Postulatów jest więcej niż respondentów, którzy odpowiedzieli na to pytanie – niektóre wypowiedzi były bardzo rozbudowane i zawierały sugestie odnoszące się do różnych etapów BO.

Tabela 6. Częstotliwość występowania sugestii zmian w BO z podziałem na kategorie.

Kategoria	Liczba uwag (U)
Wysokość i podział kwoty w BO	19
Procedura składania i zakres wniosków	43
Zasady i sposób przeprowadzenia głosowania	19
Weryfikacja	7
Promocja	16
Realizacja zwycięskich projektów	4
Pozostałe	13
SUMA	121

1. Kwoty w Budżecie Obywatelskim

Zdaniem części autorów należałoby podnieść ogólną kwotę przeznaczoną na Budżet Obywatelski. Wnioskodawcy zwracali uwagę na to, że gdynianie decydują wciąż o dość niewielkiej sumie w skali budżetu całego miasta. Sugerowano zwiększenie łącznej kwoty w BO do ok. 9 mln zł oraz/lub podniesienie kwot przyznanych na poszczególne dzielnice, co umożliwiłoby realizację przynajmniej jednej większej inwestycji w każdym rejonie miasta. Niektórzy respondenci byli zdania, że zwiększenie kwoty BO powinno uwzględniać różny poziom infrastruktury i jakości życia w dzielnicach Gdyni, a szczególne wsparcie powinno trafić do dzielnic z większymi problemami.

Przykładowe uwagi z ankiet:

- *Należy podnieść kwotę budżetu obywatelskiego do poziomów innych miast, licząc na głowę mieszkańca, czyli do 8-9 mln złotych.*
- *Moim zdaniem należałoby przydzielić dodatkowe bonusy przeznaczone dla dzielnic bardziej zaniedbanych pod względem infrastruktury np. Oksywie, Pogórze, Cisowa.*
- *Infrastruktury poszczególnych dzielnic różnią się znacznie od siebie. Moim zdaniem należałoby uwzględnić w BO wysokość środków finansowych nie tylko w zależności od ilości mieszkańców danej dzielnicy, ale również od realnych możliwości i potrzeb finansowych, aby te dzielnice mogły choć w niewielkim stopniu wyrównać i zlikwidować istniejące zaległości/różnice.*

Podobnie jak w przypadku ewaluacji wcześniejszych edycji, pojawił się pomysł wydzielenia osobnej puli na projekty ogólnomiejskie/ponaddzielnicowe. Takie głosy były jednak stosunkowo rzadkie. Więcej uwag dotyczyło zmiany sposobu podziału i wykorzystania kwot w BO zwiększając szansę skorzystania z efektów przez różne grupy mieszkańców. Stąd m.in. pomysły zgłaszane przez pojedynczych respondentów lub maksymalnie 2-3 osoby, aby:

Wykorzystać w pełni sumę przeznaczoną na BO przeznaczoną na poszczególne dzielnice	Mogłoby to się odbywać poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • realizację tańszych propozycji zadań z mniejszą liczbą głosów; • przeznaczanie środków zaoszczędzonych przy realizacji zwycięskich zadań na wykonanie kolejnych projektów zgłaszanych przez mieszkańców w BO.
Podzielić część dzielnic (Chwarzno-Wiczlino, Pustki Cisowskie-Demptowo, Babie Doły) na mniejsze obszary	Obecnie osoby zamieszkujące mniej zaludnione części dzielnic, nawet przy dużej frekwencji w głosowaniu, mają niewielkie szanse na wywalczenie projektu, który by im służył.
Wprowadzić ograniczenia maksymalnej kwoty wniosków.	Pozwoliłoby to na realizację większej liczby projektów w dzielnicach.

Podzielić kwotę w BO na projekty służące różnym potrzebom	Osobna pula powinna być przeznaczona na projekty z różnych kategorii (np. rekreacja, bezpieczeństwo, estetyka, inwestycje i remonty). W ten sposób, mieszkańcy mogliby realizować różnego rodzaju potrzeby, a wyniki głosowania nie służyłyby tylko jednej, najaktywniejszej grupie.
--	--

Uwagi te były zgłaszane przez niewielkie grupy osób, a żaden z postulatów nie cieszył się zbyt dużym poparciem. Trudno więc na podstawie ankiety wskazywać, czy wprowadzenie takich zmian zostałoby przyjęte z zadowoleniem przez mieszkańców. Z pewnością jednak lista uwag dotyczących sposobu podziału i wydatkowania kwot powinna zapoczątkować dyskusję na temat tego, w jaki sposób zmieniać BO, by z jego efektów mogli się cieszyć mieszkańcy różnych rejonów Gdyni, w których występują odmienne potrzeby.

2. Procedura składania i zakres wniosków

Jak wspomniano wcześniej, temu zagadnieniu badani poświęcili najwięcej uwagi. Większość postulatów dotyczyła różnych kategorii wniosków, jakie autorzy chcieliby wyłączyć z BO. Ponad dwadzieścia osób zaproponowało, by w kolejnych edycjach uniemożliwić składanie propozycji dotyczących terenów placówek oświatowych (przede wszystkim szkół i przedszkoli). Respondenci argumentowali, że tego typu przedsięwzięcia:

- zabierają dużą część budżetu
- mają nadmierną przewagę w zdobywaniu głosów mieszkańców w porównaniu z innymi autorami (łatwość dotarcia do rodziców i uczniów)
- dotyczą inwestycji, które samorząd i tak już finansuje z budżetu miasta.

Wnioskodawcy proponowali na ogół rozwiązanie polegające na wykluczeniu możliwości składania wniosków na terenach placówek oświatowych albo na wydzieleniu osobnej puli dedykowanej właśnie tego typu przedsięwzięciom. Pozostawienie obecnych rozwiązań – zdaniem części badanych, którzy w tej sprawie zabrali głos – będzie prowadzić do dalszego zniechęcania się dużej części wnioskodawców oraz mieszkańców.

Przykładowe uwagi z ankiet:

- *Konieczne wydzielić pulę środków z BO np.: 20-25 % dla szkół, przedszkoli, żłobków, niech szkoły rywalizują między sobą. W obecnej formie to szkoły głównie wygrywają (wyręczanie zadań celowych miasta w oświacie), tak dalej nie powinno być, to zniechęca autorów projektów do jakichkolwiek działań i inicjatyw.*
- *Szkoły mają zbyt dużą przewagę nad indywidualnymi projektami. Nie wszyscy mają czas na prywatne chodzenie po mieście i zbieranie głosów od napotkanych ludzi. Chodzi tu o osoby pracujące i posiadające dzieci w wieku przedszkolnym. Uważam, że szkoły powinny mieć udział co drugi rok, lub dostęp do określonego % przeznaczonych w BO środków na renowację swoich terenów, aby chociaż jeden inny, pozaszkolny projekt mógł być zrealizowany – przecież to państwówki i dostają już dofinansowanie.*

Kilku autorów zwróciło uwagę na potrzebę większego wsparcia dla autorów podczas składania wniosków. Pomoc ta mogłaby polegać na przygotowaniu odpowiednich materiałów informacyjnych (w tym czytelnych tabel z wycenami typowych inwestycji) czy organizacji większej liczby szkoleń lub konsultacji. Najdalej idącym postulatem w tym względzie była propozycja, by mieszkańcy tylko przedstawiali pomysł, a cały wysiłek związany z jego opisaniem leżał po stronie pracowników administracji publicznej.

Pojawiły się głosy, aby odejść od konieczności zbierania podpisów pod wnioskami składanymi do BO – albo w ogóle, albo przynajmniej w przypadku wniosków, które już były składane w latach ubiegłych.

Przykładowe uwagi z ankiet:

- *I na koniec - czy doczekamy się jasnych i klarownych tabel z wycenami? Bardzo przydałaby się też możliwość konsultowania wniosku jeszcze przed jego złożeniem, z odpowiednimi wydziałami UM i uzyskania od nich wstępnych promes, że w takim a nie innym kształcie projekt może przejść.*
- *Mieszkańcy powinni zgłaszać jedynie pomysły. Wstępne wyceny, projekty czy też ustalenia dotyczące możliwości i formy wykonania danego projektu powinny być wykonywane przez osoby mające wiedzę fachową, pracowników poszczególnych Wydziałów UM.*
- *Po trzech latach można by było zwolnić ze zbierania na nowo podpisów mieszkańców popierających ten sam projekt, gdy będzie składany ten sam po raz czwarty..*

Pozostałe sugestie – podobnie jak miało to miejsce w przypadku uwag dotyczących kwot – były na ogół jednostkowe. Autorzy mieli różnego rodzaju opinie dotyczące tego, jakiego rodzaju wnioski powinny być dopuszczone do głosowania w BO. Sugerowano przy tej okazji różnego rodzaju ograniczenia związane m.in. z wyłączeniem możliwości składania wniosków:

- dotyczących terenów spółdzielni mieszkaniowych
- związanych z dużymi kosztami utrzymania
- sprzyjających rozwojowi komunikacji samochodowej (np. realizacji remontu nawierzchni jezdni bez inwestycji w chodniki)
- dotyczących różnych kategorii wniosków (np. inwestycji drogowych, które powinny być wykonywane w ramach zadań miasta).

Podobne postulaty pokazują, że autorzy zadań nie mieli spójnej koncepcji dotyczące tego, jakiego rodzaju projekty powinny być realizowane w ramach BO. Większość respondentów miała na ten temat odmienne zdanie wynikające z różnego postrzegania zarówno samego BO, jak i działań niezbędnych dla podniesienia jakości życia w dzielnicach.

3. Weryfikacja

Odnosząc się do weryfikacji, autorzy zaproponowali dwie główne zmiany polegające z jednej strony na przyspieszeniu procesu sprawdzania wniosków, z drugiej zaś na bardziej dokładnym przyglądaniu się im. Zdaniem części badanych, wyniki weryfikacji należy upubliczniać szybciej niż na kilka dni przed głosowaniem. Wcześniejsza weryfikacja pozwoliłaby na szybszą diagnozę możliwych problemów. Autorzy zyskaliby zaś więcej czasu na to, by wprowadzić konieczne poprawki.

Kilka osób zwracało uwagę na konieczność bardziej dokładnego sprawdzenia możliwości realizacji wniosków (łącznie z wizją lokalną terenów wskazanych w projektach), jak również odrzucenie tych propozycji, które stoją w sprzeczności z innymi zamiarami miasta.

Przykładowe uwagi z ankiet:

- *Przed wszystkim termin: nic mnie nie obchodzi, że w tym samym czasie głosowali mieszkańcy Rumii, ale już to, że weryfikacja była w połowie sierpnia powodowała, że sprawę załatwił ktoś, kto zastępował osobę na urlopie i skończyło się to wpadką z wyborem projektu, który nie powinien być umieszczony w głosowaniu. Jeśli koniecznie musi być metropolitalne głosowanie, to niech weryfikacja będzie do końca maja. Listopadowy termin był dużo lepszy.*
- *Wprowadzić weryfikację projektów na wczesnym etapie i możliwość ich poprawiania przez miesiąc, a nie jeden dzień*
- *Konsultować z wnioskodawcami, przeprowadzać wizje lokalne, widząc warunki i potrzeby.*

4. Głosowanie i realizacja

Uwagi dotyczące tego etapu BO odnosiły się na ogół do dwóch kwestii. Po pierwsze, kilka osób zasugerowało uproszczenie zasad wyboru projektów w trakcie głosowania. Przedstawiono rozwiązania polegające m.in. na:

- poprawie interfejsu strony (np. ustawianie w kolejności projektów poprzez przesuwanie ich na ekranie zamiast wpisywanie cyfr)
- rezygnacji z przypisywania projektom priorytetów w głosowaniu
- ograniczenia liczby projektów, które mieszkańcy mogą poprzeć (do jednego albo dwóch czy trzech)
- powrotu do poprzedniego sposobu głosowania.

Trzy osoby zaproponowały podniesienie wieku głosujących do co najmniej 15 lub 16 lat, zaś cztery wskazały na konieczność większego zabezpieczenia głosowania przed nieprawidłowościami.

Przykładowe uwagi z ankiet:

- *Zastosować mechanizm uniemożliwiający głosowanie hurtowe (np. możliwość oddania jednego głosu na 30 minut z jednego IP).*
- *Ponadto zbieranie PESELI w dzielnicach przez osoby z osiedla (nagłośnione w Radiu Gdańsk) nie powinny mieć miejsca. Jest to nieuczciwe.*
- *Należy zwiększyć wymagania dot. głosowania. Mam wrażenie, że sam PESEL i imię, i nazwisko to za mało, by przeciwdziałać oszustwom. Może dodać np. nazwisko rodowe matki?*

Pozostałe uwagi odnosiły się przede wszystkim do sposobu organizacji głosowania. Jeden z respondentów zasugerował wydłużenie okresu głosowania o tydzień, inny stworzenie w każdej dzielnicy jednego lub dwóch stałych punktów do głosowania w miejscu neutralnym (innym niż szkoły czy siedziby rad dzielnic).

W sprawie ograniczenia prawa głosu na projekty dzielnicowe przedstawiono dwa sprzeczne poglądy – jedna osoba proponowała, by prawo poparcia projektu w danej dzielnicy mieli tylko jej mieszkańcy, druga by umożliwić mieszkańcom popieranie projektów w różnych dzielnicach.

Znacznie większa zgodność w opiniach dotyczyła realizacji projektów. Kilku autorów zwracało uwagę, że projekty wybrane w głosowaniu są wykonywane zbyt wolno, co obniża wiarę w sens całej inicjatywy zarówno wśród autorów, jak i mieszkańców.

Przykładowe uwagi z ankiet:

- *Szybsza i przede wszystkim sprawniejsza realizacja zwycięskich projektów z BO. W chwili obecnej projekty te są realizowane niemal w ostateczności, gdy pracownicy nie mają innych lepszych działań. Dokumenty często leżą i czekają na to, aż ktoś je wykorzysta – do przetargu, do zawarcia umowy, etc.*
- *Lepsze planowanie realizacji projektów w ramach BO. Nie trzeba być ekspertem w dziedzinie infrastruktury, aby zrobić to lepiej i logiczniej niż zostało to zrobione w przypadku projektów z 2015 roku (kilka tych projektów mogłoby służyć za case study do książki „jak nie należy planować” lub „co zrobić, aby położyć projekt już na etapie planowania”).*
- *Lepszy kontakt wykonawcy z wnioskodawcą na etapie realizacji projektu oraz szybsza aktualizacja harmonogramu (a nie kilka miesięcy po fakcie).*
- *Realizacja wniosków powinna się zamknąć w okresie do następnego BO.*

5. Promocja

Autorzy w ankiecie zasugerowali konieczność wprowadzenia zmian w promocji – zarówno tej realizowanej przez Miasto Gdynia, jak i przez samych wnioskodawców. Badani zasugerowali zwiększenie promocji BO i zachęcenie większej grupy mieszkańców do uczestnictwa.

Wśród konkretnych propozycji w tym zakresie znalazły się m.in.:

- udostępnienie miejsc do umieszczenia informacji na temat wniosków (np. tablic ogłoszeniowych)
- edukacja autorów co do zasad rozwieszania materiałów promocyjnych w Gdyni i przeciwdziałanie nielegalnemu plakatowaniu
- zainwestowanie w billboardy promujące BO
- zwiększenie liczby materiałów trafiających do starszych gdynian, którzy nie korzystają z internetu.

Jeden z autorów docenił tegoroczną inicjatywę „+1”, dzięki której dzielnica z największą frekwencją w głosowaniu otrzymywała w nagrodę dodatkowy projekt do realizacji. Tego typu przedsięwzięcia mogłyby być w przyszłości kontynuowane i rozwijane:

Przykładowe uwagi z ankiet:

- *Więcej questów przy głosowaniu. Pomysł z bonusem dla najaktywniejszej dzielnicy był rewelacyjny. Ale równie dobrze można wymyślić inne konkurencje, które mobilizowałyby grupy inicjatywne. Np. inne aktywne dzielnice otrzymują bonusy kwotowe do budżetu na ten i kolejny rok, dzielnica z największą frekwencją seniorów dostaje ławki, etc. Odpuścić nieco marketing na rzecz właśnie budżetu tych konkurencji dodatkowych. Bo to właśnie aktywność grup inicjatywnych ma bezpośrednie przełożenie na frekwencję i na budowanie świadomości istnienia BO.*

Zwrócono również uwagę na konieczność określenia zasad promowania poszczególnych wniosków przez osoby odpowiedzialne za BO (np. radnych) czy instytucji publicznych (np. szkół). Z odpowiedzi udzielanych przy okazji wcześniejszych pytań można wnosić, że zasady te powinny w większym stopniu wskazywać, kto ma prawo do popierania konkretnych wniosków, a którzy przedstawiciele instytucji powinni raczej ograniczyć się do promowania samej idei (bez wskazywania konkretnych propozycji wartych poparcia).

Oprócz tego w ankiecie zamieszczono sugestie dotyczące poprawienia intuicyjności obsługi strony, czytelności zawartych na niej treści oraz systemu komunikacji pomiędzy autorami a mieszkańcami.

Przykładowe uwagi z ankiet:

- *Spróbować poprawić intuicyjność strony do głosowania. Mniej treści, więcej symboli. Ta strona (ankieta Google) jest dobrym przykładem. Zaimplementować mechanizmy ułatwiające wyszukiwanie wniosków np. po słowie kluczowym (w przypadku zdecydowania się na głosowanie na dowolny projekt z Gdyni).*
- *Zbyt mała komunikacja elektroniczna. Chwałę sobie system komentarzy pod wnioskiem. Dodałbym do niego możliwość załączania plików i wyróżnienie komentarza napisanego przez autora (autoryzacja), obecnie trzeba "wierzyć na słowo".*

ZAŁĄCZNIK NR 1. Kwestionariusz ankiety.

Pytania podstawowe

1. Ile wniosków złożył/a Pan/i do Budżetu Obywatelskiego w 2016 roku?

- Jeden
- Dwa-trzy
- Cztery lub więcej
- Żadnego

2. [Jeśli odpowiedź „żadnego”:] Dlaczego Pan/i nie złożył/a wniosku?

Miejsce na odpowiedź:

[Potem przejście do pytań metryczkowych]

3. Czego przede wszystkim dotyczyły Pana/i wniosek/wnioski w 2016 roku? (Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź).

- Bezpieczeństwa
- Estetyki
- Inwestycji i remontów
- Rekreacji
- Inne (jakie?)
- Trudno powiedzieć

4. Czy składał/a Pan/i wniosek w poprzednich edycjach?

- Tak, w 2014 roku
- Tak, w 2015 roku
- Tak, zarówno w 2014, jak i 2015 roku
- Nie
- Nie pamiętam

5. Jak dobrze zna Pan/i zasady Budżetu Obywatelskiego?

- Bardzo dobrze
- Raczej dobrze
- Raczej słabo
- Bardzo słabo
- Trudno powiedzieć

6. [Gdy „raczej słabo” lub „bardzo słabo”:] Jakich informacji Panu/i brakuje?

Miejsce na odpowiedź:

7. Skąd czerpał/a Pan/i informacje na temat Budżetu Obywatelskiego w Gdyni? (Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź).
- Ze strony www.gdynia.pl
  - Ze strony www.bo.gdynia.pl
  - Z Facebooka
  - Z czasopisma „Ratusz”
  - Z telewizji lokalnej
  - Z radia lokalnego
  - Z prasy lokalnej
  - Od rodziny/znajomych
  - Od osoby, która złożyła projekt
  - Od radnych (dzielnicy, miasta)
  - Od pracowników miejskich instytucji
  - Od osób w punktach mobilnych do głosowania
  - Z ulotek
  - Z plakatów rozwieszonych w mieście
  - Z plakatów w pojazdach komunikacji zbiorowej
  - Trudno powiedzieć
  - Inne źródło. Jakie?
8. Czy uczestniczył/a Pan/i w spotkaniach na temat Budżetu Obywatelskiego?
- Tak
  - Nie
  - Nie pamiętam
9. Proszę o zaznaczenie spotkań na temat Budżetu Obywatelskiego, w których Pan/i brał/a udział:
- Spotkania dzielnicowe na temat zasad (w marcu i kwietniu)
  - Maratony pisania wniosków (kwiecień)
  - Spotkanie dla wnioskodawców w Pomorskim Parku Naukowo-Technologicznym w Gdyni (sierpień)
  - Inne (jakie?)
  - W żadnym z powyższych
10. [Jeśli odpowiedź „W żadnym z powyższych”:] Dlaczego Pan/i nie uczestniczył/a w żadnym z tych spotkań?
- Nie wiedziałem/am o nich
  - Przegapiłem/am termin
  - Spotkania odbywały się w niedogodnych dla mnie terminach
  - Spotkania odbywały się w niedogodnych dla mnie miejscach
  - Nie byłem/am zainteresowany/a tematyką spotkań
  - Nie miałem czasu
  - Inny powód. Jaki?

11. Ile Pana/i wniosków zostało poddanych pod głosowanie w 2016 roku?

- Żaden
- Jeden
- Dwa-trzy
- Cztery lub więcej

12. Czy w trakcie procesu weryfikacji był/a Pan/i w kontakcie z osobami odpowiedzialnymi za sprawdzenie możliwości realizacji Pana/i pomysłu?

- Tak
- Nie
- Nie pamiętam

13. [Jeśli tak]: Jak ocenia Pan/i kontakt z tymi osobami?

- Bardzo dobrze
- Raczej dobrze
- Raczej źle
- Bardzo źle
- Trudno powiedzieć

14. Czy miał/a Pan/i problemy w trakcie weryfikacji wniosków? Jeśli tak, prosimy o ich opisanie

Miejsce na odpowiedź:

15. Czy oddanie głosu na stronie internetowej według nowych zasad było w Pana/i opinii:

- Bardzo łatwe
- Raczej łatwe
- Raczej trudne
- Bardzo trudne
- Trudno powiedzieć?

16. [Gdy odpowiedź „raczej trudne” bądź „bardzo trudne”.] Co sprawiło trudność w trakcie głosowania?

Miejsce na odpowiedź:

17. Czy Pana/i zdaniem wyniki Budżetu Obywatelskiego odzwierciedlają, czego potrzebują mieszkańcy Pana/i dzielnicy?

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie
- Trudno powiedzieć

18. Prosimy o wyjaśnienie, dlaczego Pan/i tak uważa?

Miejsce na odpowiedź:

19. Biorąc wszystko pod uwagę, jaką ocenę wystawiłby/aby Pan/i realizacji całego Budżetu Obywatelskiego w Gdyni? (Prosimy przyznać ocenę według skali „szkolnej”).

- 6 (celująca)
- 5 (bardzo dobra)
- 4 (dobra)
- 3 (dostateczna)
- 2 (mierna)
- 1 (niedostateczna)

20. Czy Pana/i zdaniem należałoby wprowadzić jakieś zmiany w kolejnej edycji Budżetu Obywatelskiego? Jeśli tak, prosimy napisać jakie.

Miejsce na odpowiedź:

21. Czy zamierza Pan/i złożyć wniosek do Budżetu Obywatelskiego w kolejnej edycji?

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie
- Trudno powiedzieć

22. Czy ma Pan/i jeszcze jakieś uwagi dotyczące Budżetu Obywatelskiego?

Miejsce na odpowiedź:

Pytania metryczkowe

23. Proszę o wskazanie swojej płci:

- Kobieta
- Mężczyzna

24. W jakim jest Pan/i wieku?

- 0-15 lat
- 16-19 lat
- 20-24 lat
- 25-28 lat
- 29-36 lat
- 37-48 lat

- 49-60 lat
- 61-75 lat
- 76 lat i więcej

25. Jakie ma Pan/i wykształcenie?

- Podstawowe
- Gimnazjalne
- Zasadnicze zawodowe
- Średnie zawodowe
- Średnie ogólnokształcące
- Policealne
- Wyższe

ZAŁĄCZNIK NR 2. Zmiany postulowane przez wnioskodawców.

W ankiecie elektronicznej dla wnioskodawców zadano dwa pytania, w odpowiedzi na które wnioskodawcy przedstawiali propozycje zmian w kolejnej edycji BO. Na pytanie „Czy Pana/i zdaniem należałoby wprowadzić jakieś zmiany w kolejnej edycji Budżetu Obywatelskiego?” odpowiedziało 47 respondentów, zaś na pytanie „Czy ma Pan/i jeszcze jakieś uwagi dotyczące Budżetu Obywatelskiego?” 29 osób. Odpowiedzi potraktowano łącznie. W tabeli przedstawiono 121 uwag z podziałem na kategorie. . Uwag tych jest więcej niż respondentów, ponieważ niektóre wypowiedzi odnosiły się do różnych etapów BO

Tabela 7. Zmiany w BO postulowane przez wnioskodawców.

Kategoria	Liczba uwag (U)
Wysokość i podział kwoty w BO, w tym:	19
• Podniesienie kwoty w BO (ogólnie i w dzielnicach)	8
• Wykorzystanie w całości kwot przeznaczonych na BO	3
• Podzielenie niektórych dzielnic na mniejsze obszary	3
• Osobna pula na zadania ogólnomiejskie/ponaddzielnicowe	2
• Ograniczenie maksymalnych kwot wniosków	2
• Inne	1
Procedura składania i zakres wniosków, w tym:	43
• Ograniczenie lub wykluczenie wniosków na terenach placówek oświatowych	21
• Uwagi dotyczące zakresu wniosków	12
• Zwiększenie wsparcia i wprowadzenie ułatwień dla autorów	6
• Inne	4
Zasady i sposób przeprowadzenia głosowania, w tym:	19
• Uproszczenie zasad głosowania	7
• Uszczelnienie głosowania	4
• Podniesienie wieku głosujących	3
• Inne	5
Weryfikacja, w tym:	7
• Szybsze przeprowadzenie weryfikacji	3
• Uwagi dotyczące sposobu przeprowadzenia weryfikacji	3
Promocja, w tym:	16
• Sugestie dotyczące promocji procesu	12
• Poprawienie strony internetowej	4
Realizacja zwycięskich projektów	4
Pozostałe	13
SUMA	121